

ورطه ای گذرناپذیر (هشیاری چیست؟) (۱)

Category: علوم، مطالب این وبگاه
written by admin | دسامبر 9, 2024

از: کالین مک گین*

برگردان به فارسی از: فرزین آقازاده

انگاری میان مغزِ مادی و ذهنِ هشیار حائلی باشد. همان حایلی که «ویتگنشتاین» آن را فاصله عبورناپذیر** نامید. جسم و ذهن به نوعی باهم سرِ ناسازگاری دارند. این ناسازگاری از آنجا ایجاد می شود که گویا از یک سو نمی توانیم با بررسی و آزمودن مغز مادی، شرحی بر چگونگی پدید آمدن هشیاری بیابیم و از سوی دیگر هم کسی نمی تواند با تأمل و تفکر و درون نگری، چگونگی برخاستن پدیده هشیاری از بافتهای جسمانی مغز را معلوم نماید. روشهای ما در حصول آگاهی از چگونگی پیوند یافتن مغز با ذهن، متأسفانه هنوز عامل واقعی پیوند دهنده این دو را نیافته اند تا آن را بشناسند!

با همه اینها بی گمان می توان گفت که هشیاری پدیده ای برخاسته از طبیعت و ماحصل فرایندی زیست شناختی است و همان قدر از مفاهیم ماورائی فاصله دارد که فرایندهای گوارش و یا گردش خون. هشیاری می آید و می رود، فزونی می گیرد و کاستی می یابد، رشد می کند و می میرد.

اما به راستی چرا این همه دشوار است که این پدیده را به روش علمی مقهور خویش سازیم؟ پاسخ، به نظر من، در دوردستها نیست بلکه در وجود خود ماست و آن اینکه مغز ما به گونه ای تکامل نیافته، و به تواناییهای لازم مجهز نشده، تا بتواند این معما را حل کند. مغز ما به درد این می خورد که در این دنیا به این سو و آن سو برویم و یا در پیدا کردن همسر ایده آل خود موفق شویم و یا حتی به خوبی به شناخت طبیعت سرگرم باشیم، اما آنجا که سخن از

گوهرهٔ گرانقدر انسانیت، یعنی آگاهی، باشد و اینکه چگونه از مغز مادی برمی‌خیزد، همان مغز در برابر این پرسش ناتوان می‌نماید. و تنها مایهٔ تسلی ما این خواهد بود که مدام شوقی فراوان در درونمان زبانه بکشد و دوام یابد تا شاید زمانی که نظریهٔ کوانتوم بسیار بسیار پیر شده باشد، آنگاه به دریافت این راز نائل آییم.

* «COLIN MCGINN»، فیلسوف انگلیسی.

Unbridgeable Gulf **